

İSLAMİ FAALİYETLERDE BAŞARININ YOLLARI

Bismillahirrahim.

el-Hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn alâ külli hâlin ve fi külli hîn. Hamden kemâ yenbeğî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih. es-Selâtü ve's-selâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn. Tabîbi kulûbinâ ve tâci ruûsinâ habîbillâhi Muhammedini'l-Mustafâ ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ. Ve ba'd.

Çok değerli kardeşlerim, muhterem kardeşlerim.

Güzel bir yörede, güzel bir çalışma sonuna yaklaşmış bulunuyor. Muhtelif konuşmacılar çalışmanın güzelliğine, anlamının güzelliğine, derinliğine takdirlerini lütfettiler. İttifakla beğenildi, böyle bir konuda böyle bir toplantının yapılması. Çevre Anadolu'nun öbür yörelerindeki iklim şartlarından farklı. Güneşli, güzel, şairâne. Bitiş de hakikaten güzel ve şairene oluyor. Kardeşlerimizin topluca memnun olmalarından, yüzlerinden okunan memnunluktan ben de rahatladım. Şükran

duygularıyla, minnettarlık duygularıyla doluyum. Bizi böyle kaliteli toplantılar yapmaya, böyle kaliteli kardeşler grubu olarak bir arada getirmeye, bir arada faaliyet yapmaya sevk eden, bu güzel hâli bize nasip eden Rabbiniz'e hamd ü senâlar olsun, büyük bir nimet.

Katılan bütün kardeşlerimize samimi, içten teşekkürlerimizi, dualarımızı arz ederiz. Tabii en başta bilgi ve tecrübeleri ile yol gösterici konuşmalar yapan muhterem ilim erbabına, profesör, doçent, akademik hizmette olan kardeşlerime. Sonra uzaktan yakından şahsî işlerini bırakıp bu toplantıya iştirak eden ve kapasiteyi tam dolduran kardeşlerime teşekkür ederim. Eğer daha büyük bir otel tespit etmiş olsaydık bu iştirakçilerin adeti çok daha fazla olacaktı.

Müracaatları süzmek zorunda kaldı arkadaşlarımız. Talip olanlara boyunlarını büküp “kontenjanımız doldu, kusura bakmayın” demek zorunda kaldılar. İnşallah daha büyük toplantılar bekliyoruz, temenni ediyoruz. Daha büyük toplantılarda karşılaşmayı bir arada olmayı diliyoruz. Dün akşam plansız, ha-

bersiz, sürpriz, şaşırtıcı bir çıkışla bizim kalplerimizi fethetti hanımefendiler tarafı. Doğrusu ben o kadar heyecanlandım ki gözlerim de yaşardı.

Biz onlardan öyle bir şey istemiyorduk, beklemiyorduk, tahmin etmiyorduk ama konuşmacı kardeşimiz dergilerden, yayının, basının ehemmiyetinden bahsederken şevke gelmişler. Kimisi pırlanta yüzüğünü çıkartmış, kimisi bileziğini çıkartmış, kimisi kesesine davranmış Allah razı olsun. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in asr-ı saadeti aklıma geldi ki Efendimiz'in bir konuşması üzerine kadınlar ziynetlerini caminin ortasındaki tepsiye atmışlar, toplamışlar.

Sanki ashâb-ı kirâmın o âdeti, sanki Peygamber Efendimiz devrinin o olayı, o sünneti burada yapılmış oldu. Çok çok teşekkür ederim bizi çok duygulandırdı bu davranış. Tabii erkekler arkasından devam ettiler. *Gül Çocuk* güzel bir dergiydi ama başından beri hep destekle yaşıyordu, sunî teneffüsle yaşıyordu çünkü çok daha ucuz dergiler var. Bedava veriliyor. Onların yanında böyle ayda bir çıkan

bir dergi parasıyla devam edemedi, annelerinin kucağına döndü. Yani *Kadın ve Aile*'nin içine biz onu aldık aynı başlıkla. Ama onlar istiyorlar ki büyüsün dışarıda oynasın, yani *Gül Çocuk*'u anne kucağından tekrar bahçede görmek istiyorlar, güller arasında görmek istiyorlar demek ki. Allah razı olsun biz de o hususta gayret edelim.

a. Çocuklar! Sizi Çok Seviyoruz

Sonra biz burada hanımlar gelsin birbirleriyle tanışsın, beyler gelsin birbirleriyle meşveret yapsın derken tabii bunların baş tacı olan çocuklar da geldiler ve çocuklar bizi çok daha büyük sürprizlere gark ettiler. Çok aktif çocuklar bu zamane çocukları, maşaallah. İmza topluyorlar, dilekçe veriyorlar arz-ı hâl ediyorlar, yolumuzu kesiyorlar, istekleri var, talepleri var, sanat yönleri var, duygusal tarafları çok kuvvetli. Sanat eserleri meydana getiriyorlar. Sonra duygularını da çok güzel ifade etmesini biliyorlar.

Hocalarına da teşekkür ederiz, onları yetiştiren annelere ve hocalara da teşekkür ederiz. Bir çalışma yapmışlar, üzerine yazmışlar “sizi seviyoruz” diye. Çocuklar vallahi biz de sizi çok seviyoruz. Biliyorsunuz, çocuklar dünyayı idare ediyorlar çünkü erkekleri hanımlar idare edermiş, hanımları da çocuklar. Onun için bu bizim için çok büyük bir müjde. İnşallah dünya iyiye gider, bunların adedi artarsa. Onlara çok teşekkür ediyoruz, hatta teşekkür kelimesi çok hafif kalıyor ifade edecek sözleri bulamıyoruz.

Allah hepsini ümmet-i Muhammed’e faydalı olan böyle başlangıçla çok daha yüksek noktalara, zirvelere ulaşan kaliteli müslümanlar eylesin ve onların eliyle onların faaliyetleri ile ümmet-i Muhammed’e çok büyük faydalar ihsan eylesin. Muhammed Baba Semmâsî hazretleri daha doğmadan Bahâüddîn Nakşibend Efendimiz’in kokusunu aldığını rivayetler kaydediyorlar. Bunlar kokusu duyulmaktan öteye açılmış çiçekler. Allahu Teâlâ hazretleri bunlarla İslâm beldelerini gül bahçelerine döndürsün.

Sonra tabii ilahileri ile sanatları ile toplantılarımızı renklendiren, yorgunluklarımızı dinlendiren kardeşlerimize teşekkür ederiz. İlahilerin tabii çok büyük tesiri var. Bir vaazdan, bir kitaptan, bir uzun eğitimden daha müessir olabiliyor bir Yunus ilahisi, çok daha yaygın tesirler icra edebiliyor.

Bu kadar büyük kalabalığı böyle ağırlayan yöneticilere, tertip komitesine, başkana ve divan heyetine de teşekkür ederiz. Kaliteli, seviyeli bir yönetim şükran ve şayan hizmet sundular. Otelin genel direktörüne koordinatörüne, sekreterine, muhasibine, personeline teşekkür ederiz. Bizi hakikaten müşteri-iş sahibi ilişkisinin ötesinde bir yakınlıkla ağırladılar.

Biz de böyle güzel bir muhitte, ortamda en iyi tabirle üç gündür sanki bir yaz üniversitesi gibi akademik bir çalışma yaptık. Kıymetli ilim erbabı dostlarımız bu kadroya vermek istedikleri mesajları verdiler. Çevremizdeki değişikliklerin çok önemli olduğunu vurguladılar. Dünyanın bütünüyle büyük, hızlı bir değişme, başkalaşma içinde olduğunu, onların meslekî

basiretlerinden ve kendi ifadelerinden bir kere daha garantili olarak öğrenmiş olduk.

Dünya değişiyor, içinde bulunduğumuz bölge büyük değişmelere mâruz. Milletler birtakım kaynaşmalar içinde. Toplumların tarih içindeki gelişmelerinin seyri üzerinde önümüzdeki yüzyılda, önümüzdeki yıllarda neler olacağına dair çok güzel işaretlerde bulundular. Çok büyük değişiklikler olacak, gözümüzün önünde oluyor da onların nereye varacağı görülüyor.

Küfrün aslı esası yoktur. Asıl esas, muhteva, değer, kıymet ehl-i imanın elindedir. Allah Teâlâ hizmetleri eğer içinde ibadet edilen mahaller olmasaydı dünyaya rahmet nazarı ile bir kez dahi bakmazdı. Dünyayı kıymetlendiren ibadet ehli mü'min insanlardır ve ibadet şuuru ile yapılmış faaliyetlerdir.

Önümüzdeki yıllarda geçtiğimiz yılların, asırların rövanşını alacak durumda olabiliriz.

Ve tilke'l-eyyâmu nüdâvilühâ beyne'n-nâs.

Mü'minler her zaman Allah'ın dostu oldukları için izzet, itibar, muzaffariyet ve galebe içinde olmazlar.

Ve tilke'l-eyyâmu nüdâvilühâ beyne'n-nâs. hikmetine işaretine uygun olarak. Bazen lehinize olur imtihanın tezahürü. Bazen aleyhimize, bazen şükür ile imtihan oluruz. Bazen sabırla, bazen güzel haller görürüz, bazen meşakkat çekeriz ama bunların hepsi bir imtihandır. Bakalım Rabbimiz'e çeşitli şartlar altında ibadetlerimizi güzel yapabilecek miyiz diye bir denemedir. Onun için çevremizdeki olayların boyutları, vehametleri, cesametleri, düşmanın kuvveti bunlar bizi korkutmasın, mü'mini korkutmasın.

Mü'min zaten konuşmalarla çok net olarak ortaya çıktı ki bir aksiyonun canlı kalması için karşısında haklı da olması lazım. Onun için Necip Fazıl merhum, "Ey düşmanım sen benim ifadem ve hızımsın." diyor yani elbet düşman olacak ki biz kendimizi yenileceğiz, kendimize çeki düzen vereceğiz. İnşikak içinde, gelişme içinde olacağız. Onun için bu önümüzdeki yıllara soyunmamız gerekiyor. Kollarımızı sıvaymamız gerekiyor. Paçalarımızı kıyırmamız gerekiyor.

Çalışan bir insan neşesi içine girmemiz gerekiyor. Çalışma mutluluk vesilesidir muhterem kardeşlerim, tembellik de mutsuzluk kaynağıdır. Çalışmanın hoş ve zevkli bir şey olduğunu, çalışan insan anlar ve o hoşluğu kaçırmamak için uykusundan bile olur. Rahatından bile olur, güzeldir çünkü, çok tatlı, çok lezzetli bir şeydir çalışma. Onun için çok çalışmamızın gerektiğini vurguladı konuşmalar. Çok çalışacağız, şimdikinden daha çok çalışacağız. Kayıpları daha aza indireceğiz. Seviyeleri arttırmaya çalışacağız çünkü çalışma kademe kademedir.

Bir işyerinde bir levha görmüştüm hoşuma gitmişti. Sanat öğretmeni bir bilgili arkadaş atölye kurmuş, oraya yazmış. Diyor ki; “Yalnız pazusuyla çalışan işçidir. Pazusu ve kafası ile çalışan ustadır.” Usta belki çelimsiz olabilir, işçi babayiğit olabilir, beş kişinin kaldıramadığı yükü kaldırabilir ama yalnız fazlasıyla çalışıyor. Bazen bir malzemeyi mahveder, perişan eder, kafası da çalışması lazım insanın. Pazusu ve kafası ile çalışan ustadır. Bu iki kademeyi anlıyoruz. Üçüncü bir kademe yazmış, o çok hoşuma gitti. Pazusu, kafası ve kalbi ile

çalışan sanatkârdır diyor. Bir de kalbi, sanat yönünü, estetik yönünü, güzellik yönünü ekliyor.

Tabii bizde kalp deyince estetikten önce iman ve irfan geliyor. İrfan yönünü katmamız lazım bizim de. Sadece pazu kuvvetiyle çalışırsak řu makinelerin bir tanesi bile bizi süpürür. Biz burada 250-300 kişiyiz bir greyder bizi süpürür, götürür, atar. Bu pazu ile onu yene-meyiz. Habeř savaşçılarının İtalyan tanklarının karşısına ellerine demir pençeler takarak çıkması bir fayda vermemiştir. O bahadırlık o tankın karşısında sökmemiştir. Pazu olacak ama teknik dediğimiz şey niçin vardır? Az zahmetle çok daha büyük çapta iş yapmak için vardır. Onun için mutlaka tekniği bileceğiz. Tekniđi bilmek için de işin içinde mutlaka bilgi faktörü olacak.

Ama üçüncü merhalesi kalp noktası da olması lazım bir de. Hem bilgi olmalı hem de gönül olmalı kalp olmalı. Kalp faktörü olmazsa anlaşılan kelimelerle ifade etmek gerekirse mesela niyetimiz ihlaslı olmazsa, yaptığımız ameller *hebâ'en mensûrâd*ır yani iyi niyetle

yapılmamış, kötü niyetle yapılmış güzel bir fiilin bir sevabı yoktur. Fiil isterse güzel olsun, niyetin iyi olması lazım. Onun için çok sade, çok güzel, çok anlaşılabilir, çok taşınabilir, çok aşılabilir güzel bir niyetimizin olması lazım. Bu nedir? Biz her yaptığımız şeyi Allah rızası için yapıyoruz. Maddî menfaat için yapmıyoruz. Şahsen kimimiz kuyumcu, kimimiz sanayici, kimimiz bayağı yetişmiş bir mevkii makam sahibi olmuş bir kimse.

Sen zanneder misin ki benim hep elemle-
rim.

Heyhat! Ben nevaili eyyamı inlerim.

diyor bir şair. Yani elemelerinin şahsi elemi olmadığını bildiriyor.

Kendi derdi gönlümün billah gelmez yâdına, diyor bir başka şair. Şahsî endişeler bile toplanmaktan, konuşmaktan hayatı elde edilmiş kabul ediyoruz biz. Allah'a sığınırız. Allah bizi böyle basit şeylerle yani.

Çok güzel kalın çizgilerle bir karikatürü sanat anlayışı ile bize veriyor. Şeyh Sadi diyor ki:

Ah şu aziz ömrüm şu iki işle bitti. Sarf oldu, tükendi gitti. Yazın ne yiyeceğim, kışın

ne giyeceğim. Yazın gün uzun bir şeyler yemesi lazım insanın, kışın hava soğuk, sırtına bir şeyler giymesi lazım. Bu çok acı bir sonuç. İnsanın aziz ömrünün sonunda yazın ne yiyeceğim, kışın ne giyeceğim diye geçmiş olması kadar büyük hasret, hakaret, ziyan, hüsrana olmaz. Onun için Allah bizi maddî endişelerden varsa kıyısında köşesinde kalbimizin tamamen pâk eylesin. Tamamen kendi rızası için her işi yapma seviyesine irsal eylesin.

Tabi çalışmak başarı kazanmak içindir. Sonuç almak içindir. Sonuç almadığımız zaman yaptığımız çalışmaların da kıymeti üzerinde şüpheler meydana geliyor. Yani sonuç alınmasını herkes şey yapıyor. Bir insan bir sonuç aldıysa tamam diyor. Bu hayatta başarılı insan diyorlar. Bizde öyle değildir durum.

Biz çalışırız. Mevlâ ne takdir ederse o olur. Sonuç bizi üzmez, ve endişelendirmez.

Men âmene bi'l-kader emine mine'l-keder. Kadere inanan kederden emin olur, mahfuz olur, uzak olur. Sonuç ne olursa olsun, eğer biz bu zihniyette olmazsak bu materyalist insanları yenemeyiz. Hesaplarla bu iş olmaz. Te-

bük'te Bizans ordusu ile savaşa giden mücahitler Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi vesellem* zamanında o mübarekler *rıdvanullahi aleyhim ecmaîn* karşıdaki düşman ordusunun büyüklüğünü görünce dediler ki; “ya biz bunlarla savaşamayız, biz şu kadar adetteyiz, bunlar şu kadar fazla miktarda.”

Bir tanesi diyor ki; “biz buraya zafer kazanmak için gelmedik ki.” Biz zafer kazanmaya mı geldik? Hayır. Biz Resûlullah emretti. Gidin onlarla çarpışın dedi, onun için geldik. Çarpışıyoruz. Zafer olur, hezimet olur. Ölürüz, kalırız, gazi oluruz, şehit oluruz mühim değil. Biz çarpışmaya geldik dediler ve çarpıştılar, bayraktarlar, komutanlar birer birer şehit oldu. Peygamber Efendimiz Medine-i Münevvere'de “Falanca şehit oldu, bayrağı falanca aldı, filanca şehit oldu filanca aldı, falanca zâtın cennet fezalarında uçtuğunu görüyorum şu anda.” diye buyurdu.

Biz bu şuurla İslâmî hizmetlere sarılırsak bizim karşımızda kimse duramaz. Bizans ordusunun karşısında mücahitler saf bağladığı zaman Bizans'ın komutanları baktılar ki adetleri

4-5 bin, küçük miktarlarda. Kendilerinin de filleri var, yüzbinlerce askerleri ve teçhizatları imkanları var. İran kirası zaferden son derece emin olduğu için saray haremni de beraberinde getirmiş. Hazinesi de getirmiş. Savaş meydanına hazinesi de getiriyor. “Nasıl olsa kazanacağız.” diye.

Sonra bakmışlar karşılarında çok küçük bir grup var, demişler ki; “Bunlar herhalde bizim cesametimizin farkında bile değiller. Çağırılım ordumuzu bir gezsinler.” İslâm komutanını çağırıyorlar, ordu komutanı asil, vakur bir tarzda geliyor. Gezdireyorlar İran ordugahını, çadırları, askerleri, silahları filleri vesaire gösteriyorlar. Diyorlar ki; “Bakın bunlar bizim kuvvetimiz, siz de şu kadar atlısınız, bu kadar piyadesiniz. Çok küçük bir kuvvetiniz var. Para falan istiyorsanız verelim. Dönün gidin. Bir ihtiyacınız varsa karşılayalım.”

Diyor ki; *La ilahe illallah* diyeceksiniz. Allah’ın varlığını, birliğini kabul edeceksiniz. Ya kabul edersiniz ya da sonuna kadar sizinle çarpışırız. “Çarpış.” diyorlar. Laf anlamadı gibi sanıyorlar yani. Mücadele başlıyor. Sanıyorlar ki birkaç saat içinde karşıdaki ordu dağılacak,

dağılmıyor. Üç gün savaş devam ediyor. İran ordusu şaşırıyor, bu ne biçim ordu, ne biçim hasım ki bir adım geriye gitmiyor. Moralleri çöküyor, üç günde yenemediklerinden bir başka güç olduğunun farkına varmaya başlıyorlar. Sonunda yeniliyorlar tabii, çünkü muzafferiyet maddede değil. Muzafferiyet mânada, mânevîyatta, Allah'la beraber olmakta.

b. En Büyük Düşmanımız Gurur ve Ucub, Çokluğa Değil Allah'a Güvenmeliyiz

Bir şey daha zafer hususunda, galebe hususunda, başarı hususunda çok dikkatimi çekmiştir. İslâmî bir motif olarak, önemli bir nokta olarak sizlere iletmek istiyorum. Mekke fethedildi. Kureyş bitti. Hasımlar dize geldiler. Müşrikler iman ettiler. Bazı kabilelerin Taif tarafından geldikleri öğrenildi. Mekke'nin muzaffer ordusu, başlarında Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ *aleyhi effel salavati ekmel tahiyati teslimat* ve mübarek sahabesi *rıdvanı aleyhim ecmaîn* Taif tarafına yöneldiler ve dediler ki;

“Nerede Bedir'deki durum, nerede şimdiki durum... Bedir'de savaşırken biz düşmanın

üçte biri kadardık. Askerimiz teçhizatsızdı, güçsüzdük. Şimdi ne kadar büyüğüz, ne kadar kuvvetliyiz. Adetimiz de fazla.” Savaş başladı. Öyle bir perişan oldu ki sahabe ordusu, öyle bir perişan oldu ki...

﴿وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحَبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُمْ﴾

1. مُدْبِرِينَ ﴿﴾

Yeryüzü geniş olmasına rağmen size dar geldi. Sonra sırtınızı dönüp de düşmandan firar edip kaçtınız. İkbar ile hezimet ile dönüp gitme durumuna bile geldiniz, deniliyor. Bu beni çok etkiliyor muhterem kardeşlerim. Ordunun başında Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi vesellem* var, ordunun mensupları sahabe-i kirâm, mü'min insanlar ama zaferi adette sandıkları için yenildiler. Zaferi sayıda sandıkları için yani Allah'tan gayriden fayda gelecek hatasına bir an düştükleri için bir an

¹ 9/Tevbe, 25

hezimeti tattılar ondan sonra Allah yine galip eyledi.

Onun için muhterem kardeşlerim gurur ve ucub bizim en büyük düşmanımızdır. Takvâ en önemli şiarımızdır. Niyetimiz halis olursa takvâ ehli olursak gururdan, ucubdan, kibirden ve hıyanetten birtakım menfî, Allah'ın sevmediği, yasakladığı vasıflardan müberra, münezze, yıkanmış, pâk olursak, mutahhar olursak o zaman başarı kazanabiliriz. Zaten başarı kazanmak da bizim için önemli değil ama Allah emrettiği için Allah'ın dinine hizmet etmemiz lazım. Sonuç bizim için önemli değil. Var gücümüzle çalışmamız lazım ama çalışmada takvânın şiarımız olması lazım.

Kur'ân-ı Kerîm'de Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki;

﴿إِنْ يَنْصُرْكُمْ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ﴾²

² 3/Âl-i İmrân, 160

Eğer Allah size yardım ederse kimse size galip olamaz. Kimse sizi yenemez. Firavun'un ordusu silahsız Musa *aleyhisselam*'ın ashâbına erişemedi, zarar veremedi.

Neden?

Musa *aleyhisselam* dedi ki:

﴿قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ﴾³

Yakalandık eyvah, mahvolduk. Kesecekler bizi, asacaklar. Asla. Rabbimiz yanımızda, o bana yardım edecek. O yakınlığı hissetti. Çaresizlik içinde çarenin Allah'tan olduğunu bildi. Firavun mahvoldu.

Peygamber Efendimiz de mağaranın önünde müşrikler dolaşırken,

﴿لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾⁴

³ 26/Şuârâ, 61

⁴ 9/Tevbe, 40

buyurdu. Ya Ebû Bekir hüzne düşme, üzülme, mahzun olma, kendin için telaş etmiyorsun tabii benim için telaş ediyorsun. Üzülme, Allah bizimle beraberdir, buyurdu.

Üçüncüsü Allah olan iki kişinin hali hakkında ne dersin Ya Ebû Bekir, dedi.

O bakımdan Allah'la beraber olmak galebenin en mühim şartıdır. Zaferin en mühim şartıdır muhterem kardeşlerim. Bunu hiç unutmamalım. Hani organizasyonumuz var, şirketlerimiz var, sermayemiz var, geliyoruz. Dergilerimiz var vesaire. Allah yanındaysa zafer senin.

Ama Allah yanında değilse bunların hepsi bir varmış, bir yokmuş. Masal, hepsi masaldır. Bunu hiç unutmayın.

﴿وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ﴾⁵

Eğer Allah yardımını keserse size kim yardım edebilir ondan sonra? Kimse. Zaten biz zar

⁵ 3/Âl-i İmrân, 160

zor ayakta duruyoruz. Nasıl sağ duruyoruz. Nasıl yaşıyoruz. Hayret edilecek bir şeydir. 1 santimetreküp havada 5 milyon mikrop varsa biz nasıl sıhhatli duruyoruz. Etrafımızda bu kadar azılı İslâm düşmanları varken biz nasıl hür ve ayakta durabiliyoruz. Nasıl namaz kılabiliyoruz, nasıl ibadet edebiliyoruz. Nasıl İslâm için çalışmaktan bahsedebiliyoruz. Her şey Allah'ın lütfuyudur. Allah yardımını çekmesin diye Allah'ın dostu olmak zorundayız. Allah'ın sevdiği kul olmak zorundayız. Mühim olan budur muhterem kardeşlerim.

Bilgi lazım diyoruz. Bilginin de tabii vehbîsi vardır. Kesbisi vardır. Ledünnîsi vardır. İlm-i ledünnî ne demek? Taraf demek. Ledün taraf demek. Ledünnî Allah tarafından verilen ilim demek. Kur'ân-ı Kerîm'de buyuruluyor ki;

﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ﴾⁶

Siz takvâ ehli olun, Allah size öğretir.

⁶ 2/Bakara, 282

Tasavvuf bir ilim kaynağı mıdır? Bilgi kaynağı mıdır?

Evet bilgi kaynağıdır çünkü takvâ ehli olursan Allah öğretir. Bilmediğini öğrenirsin.

Âriflerden birisi: Vallahi geceleyin bir cahil, ümmi kürt olarak yattım. Sabahleyin sanki Arap'mışım gibi ulûm-u arabiye'yi yutmuş olarak, ârif bir kimse olarak kalktım diyor. Tarihte Mevlânâ Celaleddin Rûmi'nin yanındaki Hüsameddin Çelebi onun soyundanmış. O şeyhe mensupmuş. Gece kürt, sabahleyin arap. Gece cahil, sabahleyin alim. Gece gözü perdeli, sabahleyin ârif, ısl ısl çünkü.

Başka hadîs-i şerîften delilimiz nedir?

Kul Allah'a yaklaşır yaklaşır yaklaşır nihayet Allah onun gören gözü olur, işiten kulağı olur, söyleyen dili olur, tutan eli olur, yürüyen ayağı olur. Onunla tutar, onunla yürür, onunla görür, onunla işitir, onunla söyler. Onunla söyleyince de o zaman her şey olur, herkes de şaşar. Kerameti inkâr ediyor, şaşıyor. Şaşılacak şey zaten, şaşılacak şey verir zaten Allah. Verdi mi başkalarını şaşırtacak şey verir.

7. ﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا﴾

kaidesi vardır. Allah yolunca hizmet edenleri Allah *celle celaluhu* başıboş, sergerdâ, şaşırılmış, hayran bırakmaz. Allah kendi yolunda yürüyene yolunu da gösterir. “Kulum şuradan gideceksin, orada tıkanırsın” diye yollarını da gösterir. Hidayet eder. İhsan eder, ikram eder. Sonra,

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ﴾

8. ﴿وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ﴾

Siz Allah’a yardım ederseniz, Allah da size yardım eder. Ayaklarınızı kaydırtmaz. Sabit tutturur, sağlam bastırtır, buyuruyor.

Onun için ben konuşmaların özetini yapmayı değil de zaten hocaların ilim erbabının

⁷ 29/Ankebût, 69

⁸ 47/Muhammed, 7

söylemiş olduğu şeylerin yanında benim bildiğim bazı önemli noktalara işaret etmek için bunlara dikkatinizi çekiyorum. Takvâ olmazsa Allah'a yardım, Allah'ın dinine hizmet fikri olmazsa sonuç olmaz. Olsa da kıymeti olmaz. Sevap olmadıktan sonra, Allah'ın rızası olmadıktan sonra âhirette faydası olmadıktan sonra bunların hepsi boştur.

Ettercüb Vetterkib kitabının birinci cildinde müthiş bir hadîs-i şerîf vardır.

Cehennem ateşinin ilk tutuşturulduğu kimseler üç kişidir, diyor Peygamber Efendimiz. Soba yakılırken çıra kullanılıyor vesaire. Cehennem tutuşturulduğu üç kimse bunları anlatıyor. Arapça'sını söylemeyeceğim. Birincisi müslümanlarla kâfirlerin arasında yapılmış savaşta ölmüş birisi. Belki birincisi, belki ikincisi, belki üçüncüsü sıra olarak söylemiyorum.

Bir kişi ki savaşta ölmüş. Huzur-u rabbi izzete getiriliyor. Mahkeme-i kübrâda konuşuyor, diyor ki; “Ya Rabbi müslümanlarla kâfirler savaşa tutuştu, ben de katıldım savaşa işte öldüm, huzuruna geldim. Yani şehit oldum.” “Hayır. Yalan söylüyorsun.” diyor. yalan söyledin. Söylediğin söz doğru değil. Yalan oldu

bu sözün. “Sen ne kahraman adam desinler, ne cesur adam desinler, ne bahadır adam desinler diye çarpıştın. Atın bunu cehenneme!” diye cehenneme sevkini istiyor.

Zengin bir kimse getiriliyor, diyor ki; “Ya Rabbi senin için malımı harcadım. Hayrât-ı hasenât yaptım.” Ona da “Yalan söyledin, yalan oldu söylediğin söz. Sen ne kadar cömert adam diye övülmek için yaptın bu işleri. Atın bunu cehenneme.” deniliyor.

Bir âlim getiriliyor. “Yâ Rabbi! ben senin için ilim öğrendim, başkalarına öğrettim.” Sen de yalan söyledin, senin de sözün yalan oldu. Sen ne kadar adam desinler diye, alkışlanmak için, beğenilmek için yaptın bu işi. Onun için bunu da atın, deniliyor.

Demek ki her şeyde ihlasın büyük önemi var. İhlas olursa, niyet iyi olursa, kıymetli. Niyet iyi olmazsa şehitlik olmuyor. Niyet iyi olmazsa hayır hasenât kabul olmuyor. Niyet iyi olmazsa yapılan faaliyetlerin kıymeti olmuyor. Ahirette böyle bir feci duruma düşürüyor. İsterse dünyada insanın heykelini diksinler. Kıymeti yok.

Onun için muhterem kardeşlerim riayet etmemiz gereken meselelerin başında, başarı kazanmak için, çalışmalarımızın devamında iyi sonuçlara ulaşmak için, yapmamız gereken işlerin başında neler var, neler gelir diye sıralamak gerekirse; ilk sırada imanımızın, takvâmımızın, ihlasımızın olması gerektiği âyetlerle ortaya çıkıyor. Bunu kontrol edelim.

Biz bu hayrı, bu hizmeti, bu vasıftaki çalışmayı, şu atılımı, şu parayı vermeyi niçin yapıyorum diye herkes kendi kendisine sorsun. İmanımdan dolayı, Allah'tan korktuğum için, ihlasla, Allah'ın rızasını kazanmak için, insanlardan bir alkış ve fayda beklemeden yapıyorsak bu birinci merhaleyi aşmış demektir. Çalışmaya devam etsin. İman, ihlâs, takvâ sahibi olan bir kimse olarak maddî menfaat beklemeyen, insanlardan alkış ve aferin beklemeyen bir insan olarak.

İkincisi, çalışmalar birden hemen sonuçlanmıyor. Biz nasıl bu işe ulaştık? Bizim grubumuz, mânevî holdingimiz bayağı büyük bir holdingdir *elhamdülillah*. Türkiye hudutları içinde değildir sadece, hudutların da dışındadır. Nasıl? Bir zayıf karınca gibi başladık. Yani

bizim bu şirketlerimizin bir sermayesi yoktur. Sermayesi büyüklerimizin himmeti, Allah'ın lütf u, keremidir. Sıfırdan başlanmıştır. Sıfır sermaye ile buraya ulaşılmıştır. Bütün çalışmalarımız böyledir.

Her şey Allah'ın lütfundan, hiçbir şey bizden değil. Her şey Allah'ın mazharı, ikramı ile oluyor ama belli bir noktadan sonra gelişmenin hızı da fazlalaşıyor. Yani alet ve edevat mükemmelleştikçe daha da süratle gelişiyor. Ama temel sağlam atılmışsa, temel takvâya dayalıysa. Bakın takvâ temeline dayanmayan bir mescidi dahi Kur'ân-ı Kerîm'de Allah Resûlu'ne "Orada namaz kılma." diye kötülüyor ve yasaklıyor. Onun için takvâ önemli. Ondan sonra da sabır ve sebat geliyor.

Osman Gazi hazretlerinin oğlu Orhan Gazi hazretlerine nasihatleri vardır. Diyor ki; evladım kibre, gurura düşme. Çok güzel nasihatleri var. Bir cümlesi de böyle. Benden ibret al ki ben buraya bir zayıf biri geldim. Mur karınca demek. Yani bir küçük karıncacık gibi geldim. Bir obanın oymak beyi olarak geldi ama göbeğinden mânevî bir ağaç çıktı ki nesl-i pâkinden

koca Devlet-i Âliyye-i Osmaniye oldu arkasından. Küçücük bir aşiret beyi iken Allah ona nasip etti.

Şair diyor ki;

Cihangirane bir devlet çıkardık bir aşiretten, bu söz doğru değil. Aşiretten devlet çıkmış değil. Devletimiz çok eskilerden beri var. Devam edip gidiyor, yalnız Allah bir aşiretin başındaki kimseye takvâsından dolayı ötekilerden farklı bir gelişme nasip edip devletin yönetim şerefini ona bahşediyor. Yoksa onlardan önce Selçuklular var, Selçuklular'dan önce Gazneliler var, Gazneliler'den önce Karahanlılar var, Karahanlılar'dan önce bilmem şunlar var bunlar var. Devlet tecrübesi zaten güldür güldür geliyor yani, var.

Aşiretten devlet çıkmış değil. Oturmuş bir tecrübeden, adalet temeline dayalı *el-adlû esasü'l mülk*. Mülkün temeli adalet. Mülk derken karıştırır millet. Mülk deyince emlak anlıyor, apartman vesaire. Mülk egemenlik demek, hakimiyet demektir. *El adlû esasül mülk* demek hakimiyetin, yönetimin, yönetmenin

devlet olmanın temeli adalettir. Adaletle hareket edersen devlet olursun. O esas üzerinde payidar olursun. Asırlarca sürersin demek.

Osmanlıların cihan tarihinde az görülen uzun asırlar parçalanmayan bir devlet olarak kalmasının sırrını araştıran insanlar, araştırmacılar şaşırıyorlar. Nerede bunu sırrı diye. İşte bu İslâmî prensiplerde. Temeli adalet olduğu müddetçe sağlam temeller üzerinde güçlü bir devlet.

Yani bir nur-i zaif gibi iken, bir küçük karıncacık gibi iken sonra devlet sahibi oluyor. Sonra devlet-i aliyye oluyor. İmparatorluk değildir, devlet-i aliyyedir. Çok büyük fark vardır aralarında. Demek ki sabrı sebat etmek lazım, devam etmek lazım. Devam ettiğiniz zaman daldaki ekşi koruk bakarsın helva olmuştur. Nasıl helva oluyor, ekşi koruktan helva olur mu sabırla. Yani onu beklersin koruk olgunlaşır. Olgun tatlı bir üzüm olur. Onu sıkarsın pekmez olur. Ondan sonra yaparsın tatlı olur. Sabırla koruk helva olur dedikleri o. İşin merhaleleri vardır. Merhalelerinden geçilir ve stratejik, spekülatif çalışmanın bir faydası yoktur. Şartlarını yerine getirmeden yürüdüğünüz zaman

teşekkületını tamamlamamış bir gelişme ileride büyük çatırtı ile çöker.

Elbette sabır ve sebat lazım geliyor. Zaten Allah'ın en sevdiği vasıflardan birisi de sabırlı olmaktır. Allah sabırlılarla beraberdir. Allah'ın sizinle beraber olmasını veyahut sizin Allahla beraber olmanızı istemez misiniz? Sabırlı olun.

﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾⁹

﴿وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ﴾¹⁰.

Allah sabredenleri sever ve yanındadır. Hepimizin yanında, kâfirin de müşrikin de yanında.

﴿وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ﴾¹¹

⁹ 2/Bakara, 153

¹⁰ 3/Âl-i İmrân, 146

¹¹ 57/Hadîd, 4

Maiyetinden başka bir maiyet bu. Sevgi ile beraber olmak, yanında olmak yani onu sevmek onunla beraber olmak. Onun için sabrı şiar edinmişler. Sabretmek için de sabredilecek bir şeyler olacak demektir tabii.

Onun için bir arkadaş geçen gün bana baktı, biraz gelen gidenim fazla, münakaşalar oldu huzurumuzda, biz de hakem olduk. İki tarafı dinledik, zaman geçti. Dişimiz ağrıyor filan... “Allah sabrınızı artırsın.” dedi bana. Acıdı bana. Diş ağrısıyla hakemlik kolay olmuyor tabii. Ben ona dedim ki; böyle dua etme. Çünkü sabra dua demek bela geldi mi ona sabret demek. “Allah şükrünü artırsın.” de çünkü nimetten şükür olur. “Allah sana sabır versin, sabrını artırsın.” Yani önce bela istiyor. O belaya sabır istiyor ondan sonra filan. Onun için tabii biz size bela istemiyoruz ama yar yolu biraz meşakkatlidir. Geceler uykusuz geçer. Aşığın da biraz huzuru, rahatı olmaz. Yani böyle bir şey olunca feryat etmeyin demek bu. Sabredin demek. Sabır, sebat başarının önemli mânevî şartlarından birisi oluyor.

c. Başımızın Tacı İlim, Alimler ve Hocalarımız

Sonra başımızın tacı ilim, alimler de başımızın tacıdır, hocalar da başımızın tacıdır. İslâm ilme çok önem veriyor. Alime çok önem veriyor. Ama nasıl?

Bana bir harf öğretenin ben kölesi olurum, buyuracak kadar ilme sevgi veriyor mü'minlerin kalbine İslâm. Harf öğretiyor yani. Mâneviyatı öğretmek asıl mürşid olmak filan değil, harf öğretenin bile kölesi olurum diyor. "Çin'de bile olsa da alın." Çin'de bir şey yok ki, mâneviyat Mekke'de, Hicaz'da. Çin'de bile ilmi alın ne demek? Gayri dini olan ilimler de lazım.

Ve bir ilimde müslümanlardan hiçbir temsilci ve hiçbir araştırıcı olmazsa bütün müslümanlar vebal altındadır çünkü oraya bir elemanlarını ayırmamışlar, göndermemişler. Dünya üzerinde ne kadar ilim varsa o ilimlerde müslümanların çalışan elemanlarının olması lazım. Eğer yeni yeni adını yeni duyduğumuz ilimler varsa müslümanlar onu bilmiyorlarsa o

zaman bütün ümmet vebal altında kalır. Neden?

Şurada bir zavallı, yoksul, gariban ölse cenazesini kimse kaldırmasa bütün ümmet mesuldur ama üç kişi kaldırıp cenaze namazını kıldı mı öteki ümmetten o farziet düşer çünkü farzı kifâyedir. Birisi yaptı mı ötekisinden kalkıyor. İlim de öyledir. Bütün ilimlere sarılmamızdır. İlimlerin tasnifi vardır muhakkak ki. Âli ilimler, yüce ilimler, arif ilimleri yani âli ilimleri elde etmeye yarayan vasıta araç olan ilimler vardır.

Muhakkak ki ilimlerin en yükseği Allah'ı bile ilmidir. Marifetullah ilmidir ama bugün artık acı tecrübelerle çok iyi olarak biliyoruz ki ihmal edilen bir dünya bilgisi de müslümanlara bir âhîret azabı sebebi olabiliyor. Bir müslüman ülkenin felaketine sebep oluyor. Düşman karşısında hezimetine sebep oluyor. Yıkılmasına, ezilmesine zulme uğramasına sebep oluyor. Onun için ilimlerin bizim için hepsi sevimlidir, sevgilidir, muhteremdir, baş tacıdır.

Ben en son yavaş yavaş ekonomik ilimlere, iktisadi ilimlere daha çok önem vermeye

başladım. İşletmecilik yapmak falan. Bizim buradaki dinleyicilerin aşağı yukarı %5'i falan dedim galiba rakam aşağı yukarı tuttu yani bu ilimlerde dir diye.

Her ilmin kıymeti var ve herkes birtakım şeyleri en iyi tarzda yapmayı öğrenmeli. Yani kılıç yapıyorsa kılıcının üstüne kılıç olmamalı. Kılıcı öbür tarafa vurduğu zaman onu ikiye kırabilmeli. Havaya tül atıldığı zaman kılıç alta dururken tül aşağı dökülürken kılıcın üstünde ikiye ayrılabilmesi. Böyle güzel olmalı. Müslümana yakışan yaptığı işi güzel yapmaktır. Tekniğine uygun yapmaktır. En mükemmel yapmaktır. O bakımdan ilim ve tekniğe çok büyük önem veriyoruz. Dinî bir heyecanla, tıp da olsa. Bakın burada mühendis kardeşlerimiz var, doktor kardeşlerimiz var, hâkim kardeşlerimiz var, işletmeci kardeşlerimiz var. Çok çeşitli mesleklerden kardeşlerimiz var sayamadığım isimlerini. Hepsi muhterem ve hepsi kendi dalındaki bilgi birikimini İslâm'ın hizmetine verebilirler ve bazen İslâm'a çok daha fazla hizmet sağlayabilirler. O ilim dalında küçük bir şeyden, bize göre küçük gibi görülen bir şeyden büyük bir fayda sağlanılabilir.

Tek tek iyi yetişmemiz gerekiyor. Zaten tasavvuf o. Tek tek iyi yetişeceğiz, her yönden iyi yetişeceğiz. Ve dünya piyasasında rekabet var, dünya şampiyonluğuna oynayacağız kendi dalımızda. Kim varmış bu sahada, falanca Japon. Göreyim bakayım eserlerini, filanca Amerikalı gelsin bakalım getirsin eserlerini, okuyayım bakayım. Falanca mecmuada bir makale yazmış. Gelsin bakalım neymiş.

Böyle olmalı yani kendi dalında dünyanın neresinde ne neşredilmişse onu takip edebilmeli. Meslekî mecmuaları parası yetmiyorsa kütüphanelere gitsin. Kendi mesleğinin fakültesine gitsin. Fakülte kütüphanesinde mutlaka vardır. Arasın, bulsun, okusun. Kendi mesleği için haftanın bir zamanını ayırsın. Gününü ayırsın ve kendi mesleğindeki yeni gelişmeleri takip etmek istiyorum diye mutlaka çalışsın.

İlmin en iyi verileri mecmualardadır. Kitap çıkar çıkmaz eskir. Çıktığı anda eskimiş demektir kitap. Klasik bilgileri verir. O klasik bilgiler eskimiştir. Uzun zaman elenmiştir, konuşulmuştur filan işte kitaba girecek hâle gelmiştir. En yeni bilgiler meslekî mecmualardır. Onun için meslekî mecmuaları takip seviyesine

gelmemişseniz ilim ve teknik şartını çalışmalarda yerine getirmemişsiniz demektir. Meslekî mecmualarınızı takip edin, eğitim müesseselerinizin yayınları kütüphanenizde bulsun.

Avukatsanız hukuk fakültelerinin neşriyatı, iktisatçıysanız iktisat fakültelerinin, işletme fakültelerinin neşriyatı yanınızda bulsun ama önce mecmualar. Çünkü bir doktor, bir araştırma görevlisi, bir yardımcı doçent, bir doçent, bir profesör yeni bir şey yazar. Eskiye tekrar etmek olmaz. Eskiye tekrar ayıptır ilim adamı için. Yeni bir şey yazacaktır. O yeni bir şey de mecmuada olur. Onun için mecmuaları takip etmelisiniz. Bir pratik tecrübedir bu. Belki başka yerde duymadığınız bir sözdür ama mecmuaları takip seviyesine gelmediğiniz bir ilim dalında söz sahibi olamazsınız. O seviyeye inebilmiş olacaksınız.

Sonra kendi mesleğinizden olan insanlarla irtibatınızın olması lazım. Hukukçuysanız, hukukçu. Mesleğinizdeki muhterem kimselerle. Profesör ağabeylerinizle vesaireyle. Teknik elemansanız o dalda, doktorsanız o dalda fi-

lan. Yani o sahanın güzide isimleriyle ilgili irtibatta olmanız lazım. Velew ki tamamen bizim fikrimizde olmasa bile. İlmin vatanı da yoktur, bir şahsa bağılılığı da yoktur. İlim ilimdir Alman'dan da alınır, İsveçli'den de alınır. Türkiye'de ki bir başka şahıstan da alınabilir. Senin gibi camiye gelmiyordur, senin gibi namaz kılan bir kimse değildir ama ilim adamıysa onunla az çok iyi bir münasebet içinde olmaya çalışmanız lazım.

Yapmak istediğiniz şeyi en güzel şekilde yapmaya çalışın ve kullandığınız araç en güzel olsun. Ben onun için yanımda bilgisayar tarzında adres defterleri bir şeyler var. Onlardan aldım ama kullanmasını öğrenmediğim için daha öğreneceğim yani inşaallah. İnşaallah oraya yazacağım. Bilgisayar kullanmayı öğrenin çünkü süratle arayıp buluyorsunuz, tahsil etme imkanları oluyor vesaire. Bilgi bankalarına üye oluyorsunuz, oradan bilgiyi alıyorsunuz. Amerika'da bir yere bağlanıyorsunuz oranın kütüphanesinden istediğiniz neşriyatı evinizdeki ekrana getirmek mümkün oluyor. Bugün çok güzel bir şey.

d. İşinizi En Güzel Şekilde Yapın

Ben eskiden kütüphaneler niye 5'te kapanıyor diye kahrolurdum. Çünkü adam 4.30'da gözümün içine bakmaya çalışırdı, 4.45'te "lütfen hocam kitabı verir misiniz" derdi. Saat 5'te kapatacak diye. Sabah akşam oraya gidiyorum. Biri sohbet açsa iki dakikam kaybolursa üzüldüm, evinde ekran gelecek karşına, ekranda istediğin bilgi gelecek, çok güzel bir şey.

Onun için bunlardan istifade etmek için yabancı dil gerekiyor. Mutlaka çok güzel yabancı dil bileceksiniz. Bir müslüman olarak İslam'ı onlara anlatma bakımından da lazım. O bilgileri almak için de lazım. Bu hususta şöyle bir kitap basmışlar kardeşlerimiz. Orada okursanız bir fikir verir bundan daha güzel kitaplar vardır ama bu kolay anlaşılabilir bir kitaptır. Daha detaylı kitaplar vardır. Sonra onlara geçersiniz. Hiç olmazsa bunları bir okuyup bazı konuların önemini zihninizde canlı tutmanız gerekiyor. Sonra başarının mânevî faktörlerinden çok önemli bir faktör sevgi, saygı ve güzel ahlâk. Bu çok önemli, çok önemli. Birbirimizi

seveceğiz, birbirimizin dışındaki insanlarda da sevilecek bir şey bulmaya çalışacağız.

Almanya'da araba almam gerekmişti 1975 yılında. Adamlarla güzel bir şeyler konuşacağız, elini uzattı “merhaba” dedi dükkânın sahibi. Ben de ondan araba alacağım satıcı o, alıcı ben. Aklıma geldi Hz. Adem'den kardeşiz dedim. Hz. Adem'in evlâdı ya bütün insanlar, benî Âdem olduğu için. Yani insan böyle bakabilir. Tebessüm edebilmek için başka bir şey bulamadım o anda. Hz. Adem'den kardeş olduğumuz hatırımıza geldi.

Âdemoğulları birbirlerinin parçasıdır, benzeridir, aynıdır. Aynı anne babadandır. O bakımdan herkeste sevilecek bir taraf bulmaya çalışmalı ve saygıda kusur etmemeli. Sevgide saygıda, güzel ahlâkta fasıl olmamalı konuşmada, davranışlarda. Batıda sevgi seremoni halindedir. Yani kuru seremoniler halindedir. Bizde öyle değildir. Bizde sevgi içtendir. Bizde sevgi fedakârlığı meydana getirecek tarzdadır. Samimidir, samimiyettir çünkü “din samimiyettir” diyor Peygamber Efendimiz. Allah'a karşı samimiyet, Resûlullah'a karşı sami-

miyet, Kur'ân-ı Kerîm'e karşı samimiyet, yöneticilere karşı samimiyet, mü'minlerin umûmuna karşı, hepsine karşı samimiyet. Halis niyet beslemek. Yöneticilere karşı samimiyet, sevgi; samimiyet, dalkavukluk demek değildir. Samimi olan bir baba oğluna acı da söyler. Dost acı söyler, düşman güldürür. İcabında tenkit edersin ama severek tenkit ettin mi karşı taraf kabul eder. Kızarak bağırarak, doğru bir sözü söyledin mi karşı taraf bir reaksiyon gösterecek bir şey bulur. Kabul etmemek için bir çare bulur. Onun için yapmacık olmayan, maske olmayan bir sevgi ile insanları sevmeyi ve saymayı ve güzel ahlâklı müslümanın şiarı olduğundan güzel ahlâkı sergilemeyi önemli bir konu olarak konuşmacılarda söz arasında temas ettiler, işaret eylediler. Sağ olsunlar. Ben de vurguluyorum, üstüne basıyorum. Mutlaka güzel ahlâklı olmalıyız. Mutlaka iyi tesir bırakan insan olmalıyız. Güzel ahlâk nedir? Güzel ahlâk; Peygamber Efendimiz sorularını teorik tariflerle anlatmazdı basit misallerle herkesin anlayabileceği bir dille ifade etmeyi uygun bulurdu. Mesela "iyi ahlâk nedir" sorusuna üç iyi ahlâk tezahürünü söyleyerek

cevap veriyor. Daha başkası da vardır ama hatırda kalsın diye sahne veriyor, soranın gözünün önüne bir tarif verse aklen mânevî mefhumları, mâna isimlerini kavramak zordur ama sahne verdiği zaman müşahhas, elle tutulur, şekil verdiği zaman diyor ki;

«أَلَا أُخْبِرُكَ بِأَفْضَلِ أَخْلَاقِ أَهْلِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. تَصِلُ مَنْ قَطَعَكَ وَتُعْطِي مَنْ حَرَمَكَ وَتَعْفُو عَمَّنْ ظَلَمَكَ»

Bir; seninle alakayı kesen kimseye senin gitmen, alakayı kesmemendir. *Tasal-ü mentakate*. İki; sana vermeyen, senden esirgeyen, seni mahrum bırakan insana senin eline fırsat geçtiği zaman vermendir. Vermeyene vermemdir. Gelmeyene gitmemdir. Üç; *ve teaffu ammen zalemete* sana zulmedeni affetmemdir. Daha başka böyle davranışlar yok mu? Var.

Yunus Emre diyor ki; *dövene elsiz gerek, sövene dilsiz gerek, derviş gönülsüz gerek*. Bu da böyle ifade etmiş. Demek ki iyi ahlâk karşılıksız bir davranış yani iyiliğe iyilikle mukavele etmek herkesin işi de iyi ahlâk; kötüye iyi davranmak, kötülüğe iyilikle mukavele etmektir.

İslâm ahlâkı budur. Tasavvufî ahlâk budur, Yunus'un ahlâkı budur.

Yunus bunun için seviliyor. Yunus'un sırrı budur. Yani sana kötülük edene, sen de kötülük edersin, kötü olursun. Aranız kötü olur ama kötüye iyi davrandığın zaman kapılar açılır. Bir kere yaparsın, adamın politikası mı var, bir maksadı mı var, bunu neden yapıyor bir daha dener, bir daha dener.

“Ya bu adam samimi, bu adam kötülüğe iyilikle davranıyor, çok iyi bir adam. Allah razı olsun.” filan der, sonra gelir ondan özür dilemeye kalkar.

“Affet. Ben seni yanlış anlamışım. Kusura bakma. Gıybetini ettim. Bağışla beni.” der. Filan böyle olur. Onun için bunu yapamıyorsak hiç olmazsa sussak keşke. Susmanın bir ibadet olduğunu bilmiyorum içinizde kaç kişi biliyor? Susmak da bir ibadettir, diyor Peygamber Efendimiz.

Sükût da bir ibadettir. Susmak kolay bir şey değil. Susabilmek, konuşmamak önemli bir şey. Bu sevgi ve saygı faktörünü çalışmalarımızın içinde etkili bir tarzda kullanırsak çalışmalarımız çok büyük başarılarla ulaşacaktır. Çok

daha müessir olursunuz, yani öyle davrandığınız zaman çok daha büyük başarı elde edersiniz.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

22 Recep 1412 / 26.01.1992

Ayvalık/ Balıkesir

[Bütün AİLE EĞİTİM KAMPI KONUŞMALARINI'na PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

